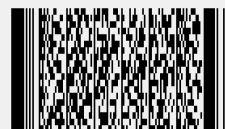

 Potpura

**Svoju članarinu ili
potporu za Portal HKV-a
možete uplatiti i
skeniranjem koda.**

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

 Komentirajte

 Telefon

Radi dogovora o priložima,
Portal je moguće
kontaktirati putem Davora
Dijanovića, radnim danom
od 17 do 19 sati na broj
+385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o.
knjigovodstvo
i porezne
usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

**S HKV-om OD
POČETKA!**

Poveznice

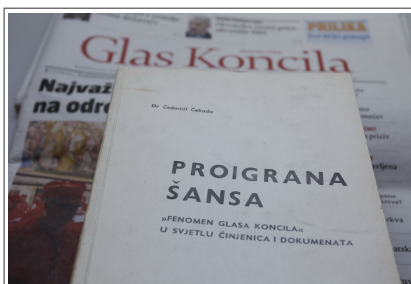

Nizanka u deset nastavaka predstavlja djelovanje katoličke novinarkе i intelektualke Smiljane Rendić (1926. – 1994.) u razdoblju dramatičnih promjena u Katoličkoj Crkvi i hrvatskom društvu u 20. stoljeću. Premda priznata i cijenjena kao novinarka, vaticanistica, prevoditeljica, judaistkinja i književnica, tijekom svojih triju desetljeća javnoga angažmana – ponajprije preko „Glasa Koncila” – iskusila je političke progone, ali i nerazumijevanje unutarcrkvenih struktura. U svojem je javnom poslanju često bila jedini ženski glas u kleričnim krugovima.

1 komentar

Godina 1971. i slučaj brošure „Proigrana šansa“ – braniteljica vizije Crkve okrenute budućnosti

Godina 1971. u kolektivnu se svijest hrvatskoga naroda upisala kao doba vrhunca Hrvatskoga proljeća, ali i trenutak njegove „sječe“ na zloglasnoj sjednici u Karlovačkomu. Za „Glas Koncila“ ta je godina također bila iznimno dramatična, no ne zbog režimskoga udara, nego zbog svojevrstne „ofenzive“ koja je došla iz samih krugova Crkve. Bila je to brošura „Proigrana šansa“ koju je u napisaio i u vlastitoj nakladi kao svojevrstni „samizdat“ otisnuo mons. Čedomil Čekada, istaknuti svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i brat tada aktualnoga vrhbosanskoga nadbiskupa Smiljana Čekade. Opomena koju je mons. Čekada izrekao „Glasu Koncila“ zbog navodnoga skretanja ulijevo, zagovora progresizma i zanemarivanja višestoljetnoga kontinuiteta Učiteljstva Crkve i tradicije imala je iznimno veliku težinu. Čekada nije bio samo brat jednoga nadbiskupa, nego prije svega poznato pero katoličkoga novinarstva, pisac koji se afirmirao u razdoblju između dvaju svjetskih ratova. A dolaskom komunista na vlast u Jugoslaviji, mons. Čekada je zbog svojih nepokolebljivih uvjerenja bio suđen i zatvaran kao „rušitelj“ državnoga poretka. U zatvoru je proveo ukupno 12 godina. Ujesen 1971., otprilike dva mjeseca prije sječe Hrvatskoga proljeća u Karlovačkomu, Čekadina je brošura protiv „Glasa Koncila“ pokrenula veliko trvljenje u crkvenim redovima.

Opomena koja je pogodila nakladu „Glasa Koncila“

„Proigrana šansa: 'Fenomen Glasa Koncila' u svjetlu činjenica i dokumenata" bio je puni naziv pažljivo sročene knjižice mons. Čekade. Kako sam navodi u uvodu „Proigrane šanse", na pisanje njegova pamfleta potaknula ga je podjela koja je nastala u redovima hrvatskoga katoličkoga klera, na zagovornike i protivnike reformskih procesa u Crkvi. Svoj je osvrst planirao neko vrijeme, a izabrao je da trenutak objave njegove knjižice bude nakon velikoga Marijanskoga kongresa u Zagrebu i Mariji Bistrici, koji je privukao i veliki broj važnih teologa, biskupa i kardinala iz inozemstva. Dakako, u organizaciji, promicanju i izveštavanju o tom iznimnom događaju – koji je na neki način prethodio i ciklusu veleslavlja u okviru projekta „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata" (Solín, Biskupija kod Knina, Nin i Marija Bistrica) – sudjelovao je i „Glas Koncila" kao ključna medijska snaga Crkve.

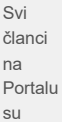

naklade koje su premašivale i 150 000 otisnutih primjeraka što je bio uspjeh, kako je kazao, usporediv s nekim katoličkim listovima u Americi ili Europi koji imaju naklade od milijun primjeraka. Paradoksalno, upravo će njegov pamflet utjecati da naklada „Glasa Koncila“ opadne za nekoliko desetaka tisuća primjeraka. Tako je sam mons. Čekada, umjesto smirivanja situacije „za“ i „protiv“ i sam pokrenuo svojevrsnu unutarcrkvenu podjelu. Stvorila se nemala skupina župnika koja je povjerovala njegovim optužbama protiv „progresivnoga“ „Glasa Koncila“ i počela otkazivati pretplatu u svojim župama. „Nitko ne može reći, da ‘Glas Koncila’ kroz ovih osam godina, što izlazi, nije učinio i mnogo dobra Crkvi i katoličkoj stvari. Čuje nas se u javnosti. Povećava se, i unutar Crkve i izvan nje, interes za religiozna pitanja. Vjernici se upoznaju sa problematikom savremenoga katoličkoga života. Raste religiozna kultura vjerničkih masa. Posebna mu je, u našim očima, prednost i to, što redovito i sustavno donosi ekscerpte iz Papinih govora i izjava“, priznao je mons. Čekada.

Zanemarivanje „desnice“ i postupno skretanje „ulijevo“?

Ali dogodilo se, prema mons. Čekadi, tijekom nepuna desetljeća izlaženja „Glasa Koncila“ i kontinuirano, prema postupno, skretanje ulijevo. „Glas Koncila“ je postepeno, ali konstantno, sve više, skretao na lijevo. Sve je manje bio suzdržan i oprezan, sve manje neutralan i objektivna u aktualnim dilemama između oba krila u katoličkom i crkvenom životu. Informacije su mu postajale sve jednostranije: o katoličkoj se je desnici u njemu malo govorilo; njegove simpatije sve su otvorenije prelazile na stranu 'testatora, 'osporavatelja', 'katoličke ljevice'. On je uvijek pledirao za 'koncilsku obnovu' i za koncilsko kršćanstvo, ali je na obnovu i to koncilstvo sve više tumačio na jedan način, koji se nije puno obazirao ni na rimske i papinske direktive, ni na koncilske dokumente i njihovu autentičnu interpretaciju po organima Svete Stolice: sve je više pledirao za one, koji su koncil tumačili na svoju ruku i podmetali mu svoje liberalne, modernističke, racionalističke, ideje na račun tradicionalnih crkvenih shvaćanja. I sve je otvorenije simpatizirao sa opozicijom u Crkvi, sa 'osporavateljima', 'contestatorima', sa onima, koji su kritizirali i ignorirali hijerarhiju i Rim', ošto je zapisao mons. Čekada. Nizao je na ostalih sedamdesetak stranica i kako je „Glas Koncila“ pisao o nekim osjetljivim temama, celibatu, padu broja svećeničkih zvanja, liberalnim tendencijama u Crkvi u svijetu...

Dva Čekadina rješenja za „fenomen Glasa Koncila“

Oštar protunapad na „Crkveno Karađorđevo“

Odmah po objavi „Proigrane šanse“ u listopadu 1971. došao je odgovor iz „Glasa Koncila“ na kritiku mons. Čekade. Živko Kustić je u svojoj rubrici „Pismo seoskoga župnika“ Čekadu usporedio s Ivom Milivončićem i Igorom Mandićem, perjanicama ondašnjih režimskih medija i vječitim kritičarima pisanja Glasa Koncila. „Predlažem, dakle, i Igoru Mandiću da se hitno poveže s već spomenutom dvojicom spremnih i vrsnih tužitelja, bit će to sjajna trojka optužbe. Neka nas sve zajedno tuže i crkvenim i svjetovnim moćima, neka nas u isto vrijeme osude i kao klerikalce i kao liberala, i kao protivnike biskupa i kao biskupske ulizice, i kao ekumeniste i kao 'zadrte katolike', i kao prijatelje socijalističkoga društva i kao njegove protivnike. Nitko neće tražiti da se slože u dokazima, važno je da im bude zaključak isti: dolje uredništvo Glasa Koncila!“

Redakcijski je osvrst iz „Glasa Koncila“ od 31. listopada 1971. „Proigranu šansu“ nazvao „inkvizitorskom optužnicom“. Uredništvo je išlo i u izravnu konfrontaciju sa samim likom i djelom mons. Čekade: „Svi smo ga u ovoj našoj Crkvi kao takva negda veoma cijenili, mnogi su se, pa i unutar Crkve, njegova čestito nabrušena pera i bojali. I sve dobro tako za ono vrijeme, prije rata i prije Koncila drugoga vatikanskoga (ne vratilo se!). Sad ga se (Čekade) više ne bojimo.“ Teološki osvrst „slučaju Čekada“ posvetio je u „Glasu Koncila“ Tomislav Šagi-Bunić, pozivajući se na neke ranije izjave hrvatskih biskupa, na temelju kojih je uredništvo i izvuklo naslov „Biskupi Jugoslavije: 'Stvaranje totalitarničkog jedinstva protiv se božanskoj strukturi Crkve i slobodi naroda Božjega“.

U obrani „Glasa Koncila“ oštrinu je prema mons. Čekadi pokazala i Smiljana Rendić. Polemizirala je u „Glasu Koncila“ od 31. listopada 1971. izravno s njegovom tezom o „Glasu Koncila“ kao proigranoj šansi: „Glas Koncila“ počeće je na brisanom prostoru, s jednom modernom koncepcijom novinarstva koja je starom hrvatskom katoličkom tisku bila posve nepoznata, i koja je bivšim kerfijima toga staroga tiska i danas traumatično odbojna, čemu je dokaz upravo i knjižica 'Proigrana šansa'. Već sam taj naslov karakteristično to svjedoči. Tko je pojavu 'Glasa Koncila' bio shvatio kao 'šansu' za nastavak diletantskog življenja staroga katoličkog uživanja u vlastitoj pravednosti i u bacanju anatomske na sve koji drukčije misle i u samoj Crkvi, da o 'svijetu' i ne govorimo – taj zaista ne može shvatiti Glas Koncila inak nego kao 'promašenu šansu'.

Naposljetku – pomirenje „Glasa Koncila“ s mons. Čekadom

Trebalo je proći čitavo desetljeće da bi se moglo kazati da je ratna sjekira između „Glasa Koncila“ i mons. Čekade zakopana. Učinio je to javno, naime, Živko Kustić, i to na Čekadinu sprovodu 1981. godine. U govoru koji je održao na njegovim odrom Kustić je Čekadi priznao njegov dugogodišnji angažman u katoličkom tisku, kao i trpljenja kroz koja je prolazio zbog svoje vjernosti Crkvi. Ali, napomenuo je i da je šteta što neka Čekadina upozorenja nisu bila na vrijeme ozbiljnije shvaćena.

Iako je „Proigrana šansa“ utjecala na manje prihvaćanje „Glasa Konzila“ u dijelu hrvatskoga čitateljstva, ona nije bila jedino i rasprava koja je do kraja dokinula konfrontaciju tzv. progresista i konzervativaca u crkvenim redovima. Ta će unutarnja suprotstavljenost ponovno kulminirati krajem 1970-ih, pokretanjem Teološkoga društva „Kršćanska sadašnjost“. A u tom će se sporu pak i „Glas Konzila“ ponovno naći na udaru, ali tada više ne kao „progresističko“ glasilo, nego kao glasilo „konzervativnoga“ usmjerenja koje je odviše lojalno crkvenoj hijerarhiji. No u taj spor izravno nije bila uključena sama Rendić, budući da je u tom vremenu manje bila uključena u izravan rad redakcije na zagrebačkom Kaptolu, šaljući uglavnom svoje priloge za list iz stana na Trsatu u Rijeci.

Marino Erceg

(nastavlja se)

Fotografije:

Arhiv Glasa Koncila

Arhiv obitelji Kustić

Izvori za oris političkoga konteksta i biografskih crtica Smiljane Rendić:

- Čekada, Č. (1971.) *Proigrana šansa: 'Fenomen Glasa Koncila' u svijetlu činjenica i dokumenata*. Đakovo: vlastita naklada
- Erceg, M. (2023.) *Živko Kustić: Neustrašivi glas Crkve u Hrvata*. Zagreb: Glas Koncila
- Miklenić, I. (2013.) *Pogledi u Glas Koncila*. Zagreb: Glas Koncila

Tekst je dio niza „Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenošnje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (1)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (2)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (3)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (4)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (5)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (6)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (8)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (9)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (10)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

He Buys Storage Unit Containing
Novelodge

a day ago · 4 comments

Sjeverna Koreja poslala 3000 vojnika u Rusiju

2 days ago · 4 comments

N. Nekić: Zaboravljeni anđeli